

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA GRČKI JEZIK ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

A. SVRHA I OPIS NASTAVNOGA PREDMETA GRČKI JEZIK

Klasični su jezici riječ kroz vjekove. Oni posreduju ukupnost ljudskoga iskustva i duha drevnih civilizacija koje leže u temeljima hrvatske, europske i svjetske kulture. Učeći ih, osoba stječe uvid u unutarnju strukturu niza jezičnih, kulturnih, civilizacijskih i humanih fenomena. Stoga oni pozivaju na putovanje kroz povijest čovjekove težnje za učenjem i spoznajom. Učenik tako, sve se više udaljujući u prošlost, dobiva više alata za razumijevanje sadašnjosti i oblikovanje budućnosti. Oplemenjujući se čitanjem klasika, on razumijeva kulturnu raznolikost kao zajedničku baštinu ljudskoga iskustva.

Premda je klasični grčki jezik dosegnuo vrhunac u V. stoljeću pr. Kr. u djelima filozofa, tragičara i povjesničara, zbog bogatstva oblika i preciznosti izričaja, postao je univerzalnim jezikom ljudske misli u suptilnim osjećajima pjesnika, snazi govorničkog uvjerenja, neumoljivosti logike pojmova u filozofskom, teološkom i znanstvenom diskursu tijekom tromilenijskog razvoja. Stoga je polazišna točka učenja grčkoga jezika uvijek tekst, koji svježinom i dubinom misli s lakoćom svladava tisućljeća, od kada je kao poruka poslan do danas kada se kao pouka prima. Njegova jezična komponenta vježba analizu i sintezu, a proučavanje zvuka i ritma, tvorbe oblika i zakonitosti rečenice osnažuje istraživačke sposobnosti nudeći u istim riječima mnoštvo varijanti točnoga razumijevanja.

Očitavanje sadržaja književnih djela i njegova integracija u vremenski, prostorni i društveni kontekst nužno potiče intelektualnu živost i odgaja kreativnu, slobodnu i aktivnu osobu. Čitanjem grčkih klasika učenik ulazi u prisnu komunikaciju s autorom, koja ga osposobljava, da ideje teksta implementira u vlastiti osobni razvoj i društveno djelovanje.

Osobito je važan i iznimno velik interdisciplinarni potencijal Grčkoga jezika kao nastavnoga predmeta. On se može razvijati u suradnji s hrvatskim jezikom i modernim jezicima kroz uočavanje jezičnih analogija i osobito leksičkih i etimoloških sličnosti. Poznavanjem i razumijevanjem grčkoga jezika još se više može oplemeniti ukupno razumijevanje hrvatske i svjetske književnosti. Učenje grčkoga jezika prirodno je upućeno na učenje latinskoga jezika. Njihova simbioza i prožimanje, koje je i na leksičkome i na duhovnome i na intelektualnome planu započeto još u antici, i danas pružaju obilje poticaja i mogućnosti za međusobno oplemenjivanje nastave i uspješnije učenje oba predmeta. S jednakim se uspjehom može usmjeriti prema prirodoslovlju, kao putokaz prema njegovu ishodištu i izvoru sve njegove terminologije, ili primijeniti na dublje i potpunije razumijevanje društveno – humanističkih predmeta. Jednaki se potencijal može izraziti i projektnom nastavom u učionici i izvan nje te suradnjom s drugim obrazovnim i kulturnim ustanovama.

Za učenike u Republici Hrvatskoj dodir s epigrafskim spomenicima, artefaktima i drugim materijalnim ostacima grčke kulture na hrvatskoj obali Jadrana, od jonskih kolonija do bizantskih bazilika, otvara i spoznajni put prema širemu shvaćanju vlastita identiteta. Tako grčki jezik zajedno s latinskim, duboko ukorijenjen u mediteranski civilizacijski krug, postaje gradivni element samospoznaje, naša polazišna i razlikovna točka u regionalnom, nacionalnom, europskom i globalnom kontekstu.

Slika 1. Mjesto Grčkoga jezika u cjelokupnome kurikulumu. Pokrata nastavnoga predmeta Grčki jezik je GJ. Uz pokratu predmeta dodaje se oznaka OŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima u osnovnoj školi, odnosno SŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima za razrede u srednjim školama.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA GRČKI JEZIK

Temeljni je cilj učenja Grčkoga jezika razumijevanje teksta koji je mjesto susreta jezičnih zakonitosti i civilizacijskih sadržaja. Da bi ga ostvario, učenik će:

1. razvijati sposobnost razumijevanja i prevođenja teksta, čime se povećava učenikova sposobnost analize i sinteze
2. ovladavati jezičnom strukturom grčkoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja tih kategorija u hrvatskome i stranim jezicima, stjecanjem tih znanja učenik će razviti i sposobnost uočavanja i razumijevanja koncepta reda i analogije te međuovisnosti i varijabilnosti

3. usvajati vokabular i ovladavati leksičkim kompetencijama uz razumijevanje riječi grčkoga podrijetla i njihove primjene čime će razvijati sposobnost integracije odnosa sličnoga, različitoga i zajedničkoga

4. uočavati korelaciju između književnosti, civilizacije i kulture te međuovisnost društveno-političkoga okružja i kulturne produkcije, a upoznavanjem vrijednosti grčkoga naslijeđa na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini stjecat će sposobnost vrednovanja antičke baštine čime će razvijati alate za kritičko sagledavanje kulturoloških fenomena i stvaranje kulturno-civilizacijskoga identiteta

5. stjecati sposobnost razumijevanja sadašnjosti i oblikovanja budućnosti dijakronijskom komunikacijom, čitanjem tekstova i njihovih poruka unutar i izvan vremena, kada su napisani, čime će naučiti uočavati sličnosti i razlike u ljudskome djelovanju kroz vrijeme te trajnost ljudskih iskustava.

Tablični prikaz odgojno-obrazovnih ciljeva učenja i poučavanja nastavnoga predmeta Grčki jezik

Učenje Grčkoga jezika realizira se postizanjem triju ciljeva na tekstualnoj razini, a iz svakog od njih proizlazi njegova kontekstualnost.

		tekstualni	kontekstualni	
1.	RAZUMIJEVANJE TEKSTA	RAZUMIJEVANJE MORFOLOŠKE STRUKTURE • Ovladavanje morfološkim kategorijama u grčkome jeziku. • Prepoznavanje tih kategorija u hrvatskome jeziku i stranim jezicima.	UOČAVANJE KONCEPTA REDA I RAZUMIJEVANJE ANALOGIJE I ANALIZE	ANALIZA KONTEKSTA I OČITAVANJE IDEJA
		RAZUMIJEVANJE SINTAKTIČKE STRUKTURE • Shvaćanje sintaktičkih kategorija i njihovo prepoznavanje na razini rečenice i teksta u grčkome jeziku. • Uočavanje sličnosti i razlika sintaktičke strukture grčkoga jezika s hrvatskim jezikom i stranim jezicima.	UOČAVANJE STRUKTURE MEĐUOVISNOSTI, VARIJABILNOSTI I SINTEZE	
		USVAJANJE VOKABULARA • Ovladavanje leksičkim kompetencijama. • Razumijevanje etimologije riječi grčkoga podrijetla i njihova primjena.	INTEGRACIJA ODNOSA SLIČNOGA, RAZLIČITOGA I ZAJEDNIČKOGA	
2.	RAZUMIJEVANJE KORELACIJE KNJIŽEVNOST/ CIVILIZACIJA/ KULTURA	UOČAVANJE MEĐUOVISNOSTI DRUŠTVENO-POLITIČKOGA OKRUŽENJA I KULTURNE PRODUKCIJE • Razumijevanje osnovnih obilježja grčke kulture i civilizacije te njihova utjecaja na daljnji razvoj civilizacije.	RAZVOJ ALATA ZA KRITIČKO SAGLEDAVANJE KULTUROLOŠKIH FENOMENA	USPOSTAVA ODNOSA IDEJA/ČOVJEK/ DJELOVANJE
		VREDNOVANJE ANTIČKE BAŠTINE • Upoznavanje s vrijednostima grčkoga naslijeđa na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini.	STVARANJE KULTURNO-CIVILIZACIJSKOG IDENTITETA	
3.	DIJAKRONIJSKA KOMUNIKACIJA	RAZUMIJEVANJE I UOČAVANJE SLIČNOSTI I RAZLIKA U LJUDSKOME DJELOVANJU KROZ	RAZUMIJEVANJE SADAŠNJOSTI I OBLIKOVANJE	UOČAVANJE TRAJNOSTI LJUDSKOGA

		VRIJEME • Razumijevanje čitanih tekstova i poruka njihovih autora unutar i izvan vremena u kojemu su napisani.	BUDUĆNOSTI	ISKUSTVA
--	--	--	-------------------	-----------------

C. STRUKTURA – DOMENE PREDMETNOGA KURIKULUMA GRČKI JEZIK

Opis domena

1. JEZIČNA PISMENOST

– Pravilno čitanje i pisanje.
 – Vokabular – sustavno obogaćivanje fonda grčkih riječi, prepoznavanje grčkoga korijena u riječima hrvatskoga jezika i stranih jezika (etimologija).

– Gramatika – poznavanje osnova grčke fonologije, morfologije i sintakse.

2. ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

– Analiza rečenice i teksta – sposobnost analize rečenice i teksta pokazuje razumijevanje grčkoga jezika.
 – Prijevod rečenice i teksta – sposobnost prijevoda rečenice i teksta pokazuje mogućnost izravne i neizravne komunikacije.

– Kontekstualizacija pročitanoa i razumijevanje poruke teksta.

3. CIVILIZACIJA I BAŠTINA

a) Građanin i društvo

– Podrijetlo i elementi građanstva, političkoga ustroja i oblika vladavine.
 – Razumijevanje današnjega društvenoga i političkoga ustroja na nacionalnoj i globalnoj razini i njihovih korijena u grčkome društvu.
 – Razumijevanje pojmova kao što su razum, obrazovanje, religija, odanost i pripadnost, njihove interakcije i važnosti u svim područjima života.

b) Umjetnost, kultura i estetika

– Razumijevanje utjecaja grčke umjetnosti, kulture i estetike na kasnija razdoblja putem interpretacije tekstova i artefakata.
 – Aktualiziranje antike u suvremenome svijetu.
 – Razumijevanje utjecaja ljepote, ideala harmonije, kreativnosti grčke književnosti i umjetnosti na razvoj vrijednosti kulture.

c) Identitet i baština

– Grčki tragovi na tlu Hrvatske i Europe i njihov utjecaj na oblikovanje rimske civilizacije, europskoga i hrvatskoga religijskoga, građanskoga i nacionalnoga identiteta (od antičke Grčke do danas).

Razrada domena

Učenje grčkoga jezika temelji se na trima okosnicama: razumijevanje teksta, razumijevanje odnosa teksta i kulture, u kojoj je nastao, te razumijevanje dijakronijskih mijena recepcije teksta koje obuhvaćaju reinterpetaciju teksta i baštine u postklasičnom i suvremenome razdoblju. Te se okosnice isprepliću kroz tri domene učenja Grčkoga jezika – Jezičnu pismenost, Iskustvo teksta i komunikaciju te Civilizaciju i baštinu – odnosno tri područja kojima se učenik kreće proučavajući, učeći i sve se više približavajući konačnim ciljevima. Svi oni, koji počnu učiti grčki jezik, najprije će proći put od početnoga dekodiranja potpuno nepoznatoga pisma do tečnoga čitanja i pisanja s razumijevanjem pročitanoa i napisanoa. S vremenom će otkrivati Sokrata, Platona, Aristotela i druge velike mislioce u kontekstu mjesta, vremena i najviše jezika, pratit će razvoj demokracije od Atene do danas ili pak poimanje domoljublja od Sparte do modernih vremena, uspoređivat će tadašnje i sadašnje političke govornike, spoznavati mit ne samo kao priču, nego i kao poruku moralne vrijednosti koju su iz njega iščitavali stari Grci.

U domeni Jezična pismenost učenik, nakon svladavanja pravilnoga čitanja i pisanja, uči o gramatičkoj strukturi grčkoga jezika – vrste glasova, deklinacije, komparacije, konjugacije pa razne rečenične konstrukcije pomalo zauzimaju svoje mjesto i zajedno stvaraju logički red u umu mladoga čovjeka. Razne vrste riječi poprimaju razumljiv oblik, rečenice od jednostavnih rastu prema sve složenijima, a fond poznatih riječi biva sve bogatiji. Osim znanja raznih gramatičkih i leksičkih oblika učenik stječe mogućnost i sposobnost spoznavanja sličnosti, različitosti i zajedničkih elemenata između grčkoga i hrvatskoga jezika te grčkog i drugih jezika.

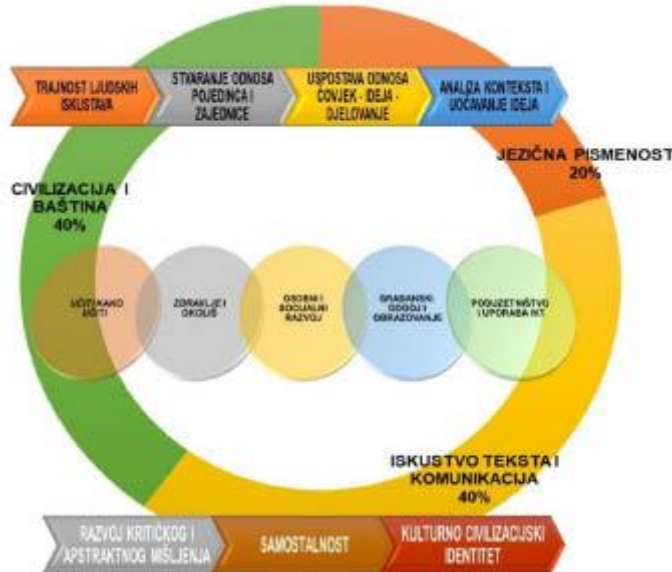
Domena Iskustvo teksta i komunikacija nadogradnja je prethodne domene. Učenik uči kako razumjeti i prevesti pročitani tekst. Analizom rečenice otkrit će njezinu unutarnju strukturu, shvatiti međusobnu povezanost riječi u rečenici i prepoznati poruku teksta. Učenik u ovoj domeni, također, uči da komunikacija nije samo razgovor između dvoje ili više

ljudi, nego da se komunicirati može na puno razina – izravno i neizravno, doslovno i metaforički, riječima i znakovima, govoreći, čitajući, pišući, šuteći u sadašnjem trenutku, ali i otkrivajući poruke iz nekoga prošloga doba.

Posljednja domena Civilizacija i baština na temelju izvornih tekstova poučava razumijevanju i promišljanju o društvenim, religijskim, filozofskim i umjetničkim dosezima starih Grka te o njihovu utjecaju na razvoj kasnijih razdoblja sve do danas na području Hrvatske, Europe i svijeta. Promišljanje i djelovanje grčkoga čovjeka stvorili su temelj svijeta u kojem mi danas živimo, kao i mnogih, sad već prošlih svjetova – staroga Rima, europske renesanse, razdoblja oblikovanja sustava parlamentarizma. Homerova Ilijada i Odiseja, Demostenovi govori, tragedije i komedije, Periklova Atena, grčke kolonije, Lumbardska psefizma, Eufrazijeva bazilika u Poreču ili bizantske povelje u Dubrovačkom arhivu djelić su jedne velike slagalice, koja čini temelj zapadne civilizacije, čiji smo dio i kao društvo i kao pojedinci.

Slika 1. Grafički prikaz nastavnoga predmeta Grčki jezik od 7. razreda osnovne škole do 2. razreda klasične gimnazije za nastavljajuće, odnosno, od 1. razreda klasične gimnazije do 3. razreda klasične gimnazije za početnike.

Slika 2. Grafički prikaz nastavnoga predmeta Grčki jezik od 3. razreda klasične gimnazije do 4. razreda klasične gimnazije za nastavljajuće, odnosno, za 4. razred klasične gimnazije za početnike.

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

Na svim razinama učenja, primjereno dobi učenika, teži se razvijanju interesa, pozitivnoga stava i samopouzdanja pri ovladavanju jezičnim djelatnostima i njihovim međudjelovanjem u različitim situacijama kao i sposobnosti promišljanja o pisanim i govorenim tekstovima radi jačanja osobnih stavova, vrijednosti, identiteta i odgovornosti učenika.

Učenici se postupno kroz domene Jezična pismenost, Iskustvo teksta i komunikacija te Civilizacija i baština upoznaju s različitim strategijama učenja i pristupima učenju te ih svrhovito primjenjuju. Domene se neprestano isprepliću i međusobno su blisko povezane. O težini tekstova (od jednostavnih rečenica i prilagođenoga teksta do izvornih tekstova u različitim žanrovima iz različitih razdoblja) ovisi učenikov napredak u stjecanju vještina, znanja i sposobnosti. Vokabular, teme tekstova i civilizacijske teme moraju biti svrhovito prepletene kako bi učenik dobio cjelovitu sliku o grčkome jeziku, civilizaciji, misli i naslijeđu i time stekao temeljne kompetencije različitim oblicima mišljenja, rada i uporabom alata te osobni i socijalni razvoj.

Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i ključni sadržaji te razina usvojenosti (ostvarenosti) »dobar« određenoga odgojno-obrazovnoga ishoda na kraju razreda nalaze se u predmetnome kurikulumu, a ostale razine usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda navode se u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikuluma.

Pojašnjenje pokrata u tabličnom prikazu:

Npr.

OŠ GJ A. 7. 1. – Osnovna škola, Grčki jezik, Domena A (Jezična pismenost), sedmi razred, prvi ishod

SŠ (1) GJ A. 1. 1. – Klasična gimnazija, nastavljajući, Grčki jezik, Domena A (Jezična pismenost), prvi razred, prvi ishod

Osnovne škole – nastavljajući (klasična gimnazija)

(105 + 105 + 105 + 105 + 105 + 96)

Kurikulum predmeta Grčki jezik za učenike osnovnih škola i nastavljače u klasičnim gimnazijama zamišljen je kao cjelina organizirana u dva ciklusa. U manjem (osnovnoškolskom) ciklusu učenik na prilagođenim tekstovima prolazi spoznajni krug: svijet bogova – svijet ljudi – svijet umjetnosti – svijet postklasičnoga grčkoga i grčke baštine u Hrvatskoj.

Isti spoznajni krug prolazi i učenik koji učenje grčkoga jezika nastavlja u klasičnoj gimnaziji, ovaj put na izvornim tekstovima. Tako mu se svijet bogova i drevnih mitskih junaka otvara u djelima Homera i drugih epskih pjesnika. Svijetom ljudi vode ga historiografi i govornici. Uvid u svijet ljudske intime pružaju mu lirski pjesnici, a promišljanje o svim svjetovima – filozofi. Na kraju, zatvarajući krug, u svijet bogova vraća se slijedeći genij tragičkih pjesnika.

Osnovna škola Grčki jezik 7. razred – 105 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ A.7.1. Vlada pravilima čitanja, pisanja i naglašavanja.	Nabraja redom znakove grčkoga alfabeta. Prepoznaje i pravilno čita i piše grčki alfabet i pripadajuće znakove (naglasci, spiritusi i interpunkcijski znakovi).	Upotrebljava grčko pismo samostalno u čitanju i pisanju uz učiteljevu pomoć u naglašavanju te uz njegovu pomoć čita i piše grčke riječi.
OŠ GJ A.7.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Definira i uočava, opisuje i tvori jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.
OŠ GJ A.7.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu (npr. nazivi školskih predmeta).	Uz učiteljevu pomoć pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

I. i II. deklinacija, prezentska osnova (indikativ, imperfekt, infinitiv, imperativ u aktivu i mediopasivu glagoli na – ω i biti) te osobne i posvojne zamjenice i αὐτός.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

B. Iskustvo teksta i komunikacija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ B.7.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.

odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	rečenice i/ili teksta.	
OŠ GJ B.7.2. Razumije i objašnjava prilagođeni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi rečenicu ili prilagođeni grčki tekst. Izdvaža bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga grčkoga teksta.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga grčkoga teksta.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme rečenica i prilagođenih tekstova povezane su s mitologijom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: tekstovi i rečenice prilagođavaju se u zahtjevnosti prema realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe; čitaju se prilagođeni tekstovi koji tematiziraju kozmogoniju, teogoniju, 12 olimpskih bogova i druge mitove i basne po izboru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ C.7.1. Imenuje pojmove vezane uz grčki panteon.	Prepoznaje i opisuje grčke bogove i njima posvećene attribute, simbole i građevine.	Nabraja olimpska božanstva i njima posvećene attribute, simbole i građevine.
OŠ GJ C.7.2. Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim etičkim vrijednostima međuljudskih odnosa na temelju grčkih mitova.	Uočava temelje i vrijednosti obiteljskih odnosa. Tumači odnos pojedinac – zajednica. Uočava i komentira društveno neprihvatljiva ponašanja.	Definira obiteljske odnose, odnos pojedinac – zajednica te društveno neprihvatljiva ponašanja.
OŠ GJ C.7.3. Opisuje događaje i područja u Hrvatskoj povezane s grčkom civilizacijom i mitologijom.	Navodi i povezuje područja i gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.	Imenuje i smješta na zemljopisnoj karti područja i gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: kozmogonija, teogonija, 12 olimpskih bogova i drugi mitovi i basne po izboru učitelja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme o područjima i lokalitetima u RH, koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima, povezuju se s obrađenim prilagođenim tekstovima (npr. Apsirtidi, Jantarni put).		

Osnovna škola Grčki jezik 8. razred – 105 sati godišnje

Na kraju druge godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ A.8.1. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Definira i uočava, opisuje i tvori jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavne gramatičke oblike	Opisuje i uz učiteljevu pomoć grupira jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te uz pomoć učitelja izdvaja neke složene gramatičke oblike i njihove odnose.

	riječi i njihove odnose. Prepoznaje i izdvaja složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	
OŠ GJ A.8.2. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu.	Uz učiteljevu pomoć pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: III. deklinacija, particip prezentske osnove, oblici prezentske osnove /indikativ, imperfekt, infinitiv, imperativ u aktivu i mediopasivu/ stegnutih glagola i glagola na – μι.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: uvode se ostali glagolski oblici u tekstove uz komentar na razini prepoznavanja oblika i značenja; gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ B.8.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz učiteljevu pomoć određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
OŠ GJ B.8.2. Razumije i objašnjava prilagođeni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi rečenicu ili prilagođeni grčki tekst. Izdvađa bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga grčkoga teksta.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga grčkoga teksta.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme rečenica i prilagođenih tekstova obrađuju živote poznatih osoba iz grčke povijesti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: tekstovi i rečenice prilagođavaju se u zahtjevnosti prema realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe; čitaju se rečenice i prilagođeni tekstovi koji obrađuju priče o poznatim junacima iz Homerovih epova i poznatim ljudima iz grčke povijesti (vojskovođe, političari, književnici, filozofi...) prema izboru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ GJ C.8.1. Komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrline i mana na temelju priča o grčkim junacima i znamenitim ljudima.	Nabraja i opisuje grčke junake i znamenite ljude. Istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta. Tumači odnos pojedinac – zajednica. Uočava i komentira ljudske i građanske vrline i mane.	Opisuje osnovne značajke grčkih junaka i znamenitih ljudi te definira pojmove domoljublja, građanstva, identiteta, junaštva.
OŠ GJ C.8.2.	Navodi i povezuje područja i	Imenuje i smješta na zemljopisnoj karti

Opisuje događaje i područja u Hrvatskoj povezane s grčkom civilizacijom i mitologijom.	gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.	područja i gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: priče iz Homerovih epova, životopisi poznatih osoba iz grčke povijesti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme o područjima i lokalitetima u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima povezuju se s obrađenima u prilagođenima tekstovima (Odisej).		

Klasična gimnazija (nastavljači) Grčki jezik 1. razred – 105 sati godišnje

Na kraju treće godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ A.1.1. Pravilno skandira pjesničke metre.	Prepoznaje kvantitetu slogova. Navodi osnovne stope. Definira osnovna pravila prozodije. Na temelju sheme i forme teksta prepoznaje pjesničke metre. Oblikuje metričku shemu i pravilno skandira pjesničke metre.	Prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te skandira poznate stihove.
SŠ (1) GJ A.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Definira i uočava, opisuje i tvori složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose te ih uz učiteljevu pomoć prepoznaje unutar poznatoga teksta.
SŠ (1) GJ A.1.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz učiteljevu pomoć pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: ostale zamjenice, komparacija, futurska osnova / indikativ, infinitiv, particip / i aorisna osnova / indikativ, infinitiv, imperativ, particip / aktivna, medijalna i pasivna, nepravilna komparacija; daktilski heksametar.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: uvode se ostali glagolski oblici u tekstove uz komentar, na razini prepoznavanja oblika i značenja; gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ B.1.1. Prepoznaje, razlikuje i	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose	Uz učiteljevu pomoć određuje i povezuje odnose

analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	unutar rečenice i/ili teksta.	riječi u poznatome tekstu.
SŠ (1) GJ B.1.2. Izdvaja i analizira osobitosti Homerova jezika i stila.	Navodi, grupira i opisuje značajke epskoga pjesništva (usmena književnost) i Homerova jezika (stalni epiteti, formule).	Uočava i izdvaja značajke epskoga pjesništva i Homerova jezika.
SŠ (1) GJ B.1.3. Razumije i objašnjava prilagođeni i/ili izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni i/ili izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta. Čitanjem teksta razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice, prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme su prilagođenih i izvornih tekstova iz grčke epike.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: obrađuju se Homerovi epovi prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ C.1.1. Nabraja, smješta i povezuje pojmove vezane uz grčki narod i jezik.	Imenuje, opisuje i uspoređuje grčka plemena, pokrajine, dijalekte i organiziranu religiju (svetkovine i svetišta). Uočava važnost humanističkih vrijednosti, prihvatanja različitosti te razvija osjećaj odgovornosti.	Uz pomoć učitelja smješta grčka plemena, pokrajine, dijalekte i svetišta u vremenu i prostoru te uočava važnost humanističkih vrijednosti i prihvatanja različitosti.
SŠ (1) GJ C.1.2. Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim značajkama mikenske i minojske kulture.	Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezane uz mikensku i minojsku kulturu. Prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte mikenske i minojske kulture. Povezuje i kreativno se služi mitskim, umjetničkim i povijesnim izvorima vezanim uz mikensku i minojsku kulturu.	Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezane uz mikensku i minojsku kulturu. Razlikuje mit i povijesni izvor te uz učiteljevu pomoć prepoznaje osnovne materijalne ostatke i artefakte mikenske i minojske kulture.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci Homerovih epova u prijevodu i proučavaju se sekundarni izvori o Homeru i njegovim djelima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: proučava se razdoblje mikenske i minojske kulture te povezuje s Homerovim epovima.		

**Klasična gimnazija (nastavljači) Grčki jezik 2. razred –
105 sati godišnje**

Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ A.2.1. Pravilno skandira pjesničke metre.	Na temelju sheme i forme teksta prepoznaje te pravilno skandira različite lirske metre (elegijski distih, alkejsku i sapfičku strofu).	Prepoznaje lirski metar na temelju forme teksta i sheme, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te uz njegovu pomoć skandira poznate stihove pisane u lirskom metru.
SŠ (1) GJ A.2.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Definira i uočava, opisuje i tvori složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose te ih uz učiteljevu pomoć prepoznaje unutar poznatoga teksta.
SŠ (1) GJ A.2.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz učiteljevu pomoć pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: složeniji morfološki oblici, participi i infinitivi svih vremena uz stalnu primjenu na izvornome tekstu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: uvode se složeniji sintaktički oblici uz obavezan komentar učitelja na razini prepoznavanja; lirski metri na razini prepoznavanja.		

B. Iskustvo teksta i komunikacija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ B.2.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz učiteljevu pomoć određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
SŠ(1) GJ B.2.2. Izdvaja, opisuje i ujedinjuje osnovne značajke historiografije, retorike i lirske poezije.	Navodi, grupira i opisuje značajke historiografije, retorike i lirske poezije. Uočava i rabi osnovne stilske postupke grčke retorike. Kreativno rabi znanja o retorici oblikujući govor na zadanu temu.	Uočava i izdvaja značajke historiografije, retorike i lirske poezije na izvornome tekstu te uočava stilske postupke grčke retorike. Uz smjernice oblikuje kraći govor na temu iz svakodnevnoga života.
SŠ (1) GJ B.2.3. Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga grčkoga teksta. Na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga grčkoga teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastito mišljenje o pročitaneome tekstu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: izvorni tekstovi grčkih liričara, historiografa i govornika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

čitaju se ulomci djela Sapfe, Alkeja, Ksenofonta, Herodota, Demostena prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ C.2.1. Nabraja, smješta i povezuje pojmove vezane uz grčku povijest.	Imenuje, opisuje i uspoređuje polise, glavne povijesne događaje i ljude. Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezana uz ključne povijesne događaje. Uočava sličnosti i razlike među polisima te uspoređuje sa sadašnjim vremenom.	Opisuje polise i ključne povijesne događaje te ih smješta u prostoru i vremenu.
SŠ(1) GJ C.2.2. Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima vezanima uz državno uređenje i vladavinu.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz državno uređenje, vladavinu, rat i mirnodopsko vrijeme. Povezuje sadržaje vezane uz grčku povijest i državno uređenje koristeći se vlastitom kreativnosti i iskazujući vlastita stajališta.	Prepoznaje i uspoređuje različita državna uređenja, vladavinu, rat i mirnodopsko vrijeme.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sadržaji iz sekundarnih izvora o grčkoj povijesti i politici.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci grčkih lirskih pjesnika te historiografa i govornika u prijevodu, usporedba grčkih autora s autorima kasnijih razdoblja kao i njihov utjecaj na te autore.		

Klasična gimnazija (nastavljači) Grčki jezik 3. razred – 105 sati godišnje

Na kraju pete godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ A.3.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara grčkih riječi kao i grecizama u hrvatskome jeziku i drugim stranim jezicima.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ B.3.1. Prepoznaje, razlikuje i	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.

analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	unutar rečenice i/ili teksta.	
SŠ (1) GJ B.3.2. Uočava i povezuje značajke jezika i stila grčke drame i filozofije.	Navodi, grupira i opisuje značajke jezika i stila grčke drame i filozofije.	Uočava i izdvaja značajke grčke drame i filozofije.
SŠ (1) GJ B.3.3. Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga grčkoga teksta. Na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga grčkoga teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanoj tekstu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: izvorni tekstovi grčkih dramskih i filozofskih pisaca.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci djela Eshila, Sofokla, Euripida, Platona, Aristotela, Heraklita, Demokrita prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ C.3.1. Nabraja, smješta, povezuje te zaključuje o pojmovima vezanima uz grčko kazalište i filozofske škole.	Imenuje, opisuje i uspoređuje grčke drame, tragediografe i komediografe, filozofe i filozofske škole. Smješta u prostor i vrijeme autore drama, filozofe i pripadnike filozofskih škola. Povezuje i ujedinjuje pojmove vezane uz grčko kazalište i filozofske škole služeći se vlastitom kreativnosti i iskazujući vlastite stavove.	Samostalno imenuje grčke tragedije i komedije te uz pomoć učitelja opisuje radnju grčkih drama i osnovne značajke filozofskih škola iznoseći vlastito mišljenje o pročitanoj tekstu.
SŠ (1) GJ C.3.2. Imenuje, opisuje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja. Prikazuje i vrednuje tehnološke i medijske aspekte prenošenja znanja.	Uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja.
SŠ (1) GJ C.3.3. Sažima, uspoređuje i objašnjava tijekom i posebnosti grčke književne povijesti.	Smješta u prostor i vrijeme ključne osobe i osnovne razvojne pravce grčke književnosti. Razlikuje, uspoređuje i okuplja autore po žanrovima.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i razlikuje ključne osobe i osnovne razvojne pravce grčke književnosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sadržaji iz sekundarnih izvora o grčkoj drami i filozofiji.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci grčkih dramskih i filozofskih pisaca u prijevodu, uspoređba grčkih autora s autorima kasnijih razdoblja kao i njihov utjecaj na te autore.		

**Klasična gimnazija (nastavljači) Grčki jezik 4. razred –
96 sati godišnje**

Na kraju šeste godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ A.4.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
obogaćivanje učenikova vokabulara grčkih riječi kao i grecizama u hrvatskome jeziku i drugim stranim jezicima.

B. Iskustvo teksta i komunikacija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ B.4.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta .	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
SŠ (1) GJ B.4.2. Uočava i izdvaja značajke jezika u helenizmu i postklasičnome razdoblju.	Navodi, grupira i opisuje značajke u helenizmu i postklasičnome razdoblju.	Uočava i izdvaja značajke u helenizmu i postklasičnome razdoblju.
SŠ (1) GJ B.4.3. Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga grčkoga teksta. Na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga grčkoga teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanome tekstu.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
čitaju se izvorni tekstovi povezani s razdobljem helenizma i postklasičnim grčkim jezikom.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
čitaju se biblijski tekstovi, ulomci iz djela Apolonija Rođanina, Teokrita, Polibija, Plutarha, Diogena Laertija i drugih autora prema odabiru učitelja.

C. Civilizacija i baština

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) GJ C.4.1. Nabraja, smješta i povezuje pojmove vezane uz helenizam i postklasično razdoblje.	Smješta u prostor i vrijeme autore i djela helenizma i postklasičnoga razdoblja.	Prepoznaje i uspoređuje autore i djela helenizma i postklasičnoga razdoblja.

SŠ(1) GJ C.4.2. Komentira, diskutira i zaključuje o pojmovima vezanima uz grčku književnost, kulturu i civilizaciju.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku književnost, kulturu i civilizaciju. Povezuje i grupira pojmove vezane uz grčku književnost, kulturu i civilizaciju. Samostalno izlaže, dramatizira i/ili izrađuje prikaz odabrane teme iz književnosti kulture i civilizacije. Uspoređuje različite ideje, stavove i vrijednosti te kritički promatra stereotipe i predrasude o različitim kulturama.	Uspoređuje pojmove vezane uz grčku književnost, kulturu i civilizaciju, različite ideje, stavove i vrijednosti. Uz učiteljevo vodstvo izlaže, dramatizira i/ili izrađuje prikaz odabrane teme iz književnosti kulture i civilizacije.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: u prvome se polugodištu čitaju prijevodi autora iz razdoblja helenizma i postklasičnoga grčkoga jezika te se obrađuju povezani sekundarni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku, usporedba autora s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja; u drugome se polugodištu radi sinteza i/ili refleksija na cjelokupno učenje grčkoga jezika kroz projektnu nastavu (odabir tema, metoda i način obrade potpuno su prepušteni učiteljevu izboru).		

Klasična gimnazija (početnici) – (105 + 105 + 105 + 96)

Kurikulum početnoga učenja predmeta Grčki jezik u klasičnim gimnazijama u početku je usmjeren na stjecanje i razvijanje jezičnih kompetencija na prilagođenim tekstovima. Zatim, radom na izvornim tekstovima, učenik prolazi spoznajni krug: svijet bogova – svijet ljudi – svijet umjetnosti – svijet postklasičnoga grčkoga i grčke baštine u Hrvatskoj. Svijet bogova i drevnih mitskih junaka otvara mu se u djelima Homera i drugih epskih pjesnika. Svijetom ljudi vode ga historiografi i govornici. Uvid u svijet ljudske intime pružaju mu lirski pjesnici, a promišljanje o svim svjetovima filozofi. Na kraju, zatvarajući krug, u svijet bogova vraća se sljedeći genij tragičkih pjesnika.

Klasična gimnazija (početnici) Grčki jezik 1. razred – 105 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ A.1.1. Vlada pravilima čitanja, pisanja i naglašavanja.	Nabraja redom znakove grčkoga alfabeta. Prepoznaje i pravilno čita i piše grčki alfabet i pripadajuće znakove (naglasci, spiritusi i interpunkcijski znakovi). Primjenjuje i upotrebljava pravila čitanja i pisanja.	Upotrebljava grčko pismo samostalno u čitanju i pisanju uz pomoć učitelja u naglašavanju te uz njegovu pomoć čita i piše grčke riječi.
SŠ (2) GJ A.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te prepoznaje i izdvaja neke složene gramatičke oblike.	Definira i uočava, opisuje i tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Prepoznaje i izdvaja neke složene gramatičke oblike.	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te izdvaja neke složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose uz učiteljevu pomoć.
SŠ (2) GJ A.1.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova. Koristi se samostalno rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje

	grčkoga podrijetla.	najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: I., II. i III. deklinacija, prezentska osnova (bez konj. i opt.) u aktivu i mediopasivu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ GJ (2) B.1.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.
SŠ(2) GJ B.1.2. Razumije i objašnjava prilagođeni i/ili izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni i/ili izvorni grčki tekst. Izdvađa bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta.	Uz učiteljevu pomoć razumije sadržaj i prevodi te uz njegovu pomoć izdvaja bitne podatke te objašnjava kontekst.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme rečenica i prilagođenih tekstova povezane su s mitologijom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: tekstovi i rečenice prilagođavaju se u zahtjevnosti prema realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe, čitaju se prilagođeni tekstovi koji tematiziraju kozmogoniju, teogoniju, 12 olimpskih bogova i druge mitove i basne prema odabiru učitelja; gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ C.1.1. Imenuje i objašnjava činjenice i pojmove vezane uz povijest grčkog naroda i jezika u vremenu i prostoru.	Imenuje, opisuje i uspoređuje grčka plemena, pokrajine, dijalekte i organiziranu religiju (svetkovine i svetišta). Procjenjuje važnost humanističkih vrijednosti i prihvaćanja različitosti.	Uz pomoć učitelja smješta grčka plemena, pokrajine, dijalekte i svetišta u vremenu i prostoru te prepoznaje važnost humanističkih vrijednosti i prihvaćanja različitosti.
SŠ(2) GJ C.1.2. Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (bogovi).	Navodi, opisuje i razlikuje bogove grčkoga panteona, prepričava mitove o postanku svijeta i bogova. Povezuje i vrednuje umjetničke i povijesne izvore vezane uz mitologiju.	Opisuje bogove grčkoga panteona, njihova obilježja i rimske ekvivalente te samostalno prepoznaje umjetničke prikaze povezane s mitologijom.
SŠ (2) GJ C.1.3. Opisuje događaje i područja u Hrvatskoj povezane s grčkom civilizacijom i mitologijom.	Navodi i povezuje područja i gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.	Imenuje i smješta na zemljopisnoj karti područja i gradove u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima.
Sadržaj za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: kozmogonija, teogonija, 12 olimpskih bogova i drugi mitovi i basne po izboru učitelja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

teme o područjima i lokalitetima u RH koji se spominju u grčkim mitovima i povijesnim izvorima povezuju se s obrađenim prilagođenim tekstovima;

teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku, usporedba autora s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Klasična gimnazija (početnici) Grčki jezik 2. razred – 105 sati godišnje

Na kraju druge godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ A.2.1. Pravilno skandira daktilski heksametar.	Prepoznaje kvantitetu slogova. Navodi osnovne stope. Definira osnovna pravila prozodije. Oblikuje metričku shemu i pravilno skandira daktilski heksametar.	Prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te skandira poznate stihove pisane u daktilskome heksametru.
SŠ (2) GJ A.2.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složene i složenije gramatičke i sintaktičke oblike riječi.	Definira i uočava, opisuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. Objašnjava složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose te ih uz pomoć učitelja prepoznaje unutar poznatoga teksta.
SŠ (2) GJ A.2.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
zamjenice i oblici futurske, aorisne i pasivne osnove (bez konj. i opt.).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
tekstovi i rečenice prilagođavaju se u zahtjevnosti prema realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe
uvode se ostali gramatički sadržaji u tekstove uz komentar, na razini prepoznavanja oblika i značenja;
gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

B. Iskustvo teksta i komunikacija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ B.2.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz učiteljevu pomoć određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
SŠ (2) GJ B.2.2. Izdvaja i analizira osobitosti Homerova jezika i stila.	Navodi, grupira i opisuje značajke epskoga pjesništva (usmena književnost) i Homerova jezika (stalni epiteti, formule).	Uočava i izdvaja značajke epskoga pjesništva i Homerova jezika.

SŠ (2) GJ B.2.3. Razumije i objašnjava prilagođeni i/ili izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi rečenicu iz prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta. Izdvađa bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta. Čitanjem teksta razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz rečenice, prilagođenoga i/ili izvornoga grčkoga teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: teme su iz prilagođenih i izvornih tekstova grčke epike.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se rečenice te prilagođeni i/ili izvorni tekstovi koji obrađuju priče o poznatim junacima iz Homerovih epova prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ C.2.1. Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (junaci).	Navodi, opisuje i razlikuje grčke junake. Prepričava mitove povezane s grčkim junacima. Povezuje i vrednuje umjetničke i povijesne izvore vezane uz mitologiju.	Opisuje junake grčkih mitova i samostalno prepoznaje umjetničke prikaze povezane s mitologijom.
SŠ (2) GJ C.2.2. Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim karakteristikama mikenske i minojske kulture.	Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezana uz mikensku i minojsku kulturu. Prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte mikenske i minojske kulture. Povezuje i kreativno koristi mitske, umjetničke i povijesne izvore vezane uz mikensku i minojsku kulturu.	Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezana uz mikensku i minojsku kulturu. Razlikuje mit i povijesni izvor te uz pomoć učitelja prepoznaje osnovne materijalne ostatke i artefakte mikenske i minojske kulture.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci Homerovih epova u prijevodu i proučavaju se sekundarni izvori o Homeru i njegovim djelima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: proučava se razdoblje mikenske i minojske kulture te povezuje s Homerovim epovima; teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku, usporedba autora s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.		

Klasična gimnazija (početnici) Grčki jezik 3. razred – 105 sati godišnje

Na kraju treće godine učenja i poučavanja učenik:

A. JEZIČNA PISMENOST		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ A.3.1. pravilno skandira lirske metre.	Na temelju sheme i forme teksta prepoznaje te pravilno skandira različite lirske metre (elegijski distih, alkejsku i sapfičku strofu).	Prepoznaje lirski metar na temelju forme teksta i sheme, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te uz njegovu pomoć skandira poznate stihove pisane u lirskom metru.
SŠ (2) GJ A.3.2. Prepoznaje, primjenjuje i	Definira i uočava, opisuje i tvori složenije gramatičke oblike riječi i	Opisuje i uz pomoć učitelja grupira složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose te ih uz

uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	njihove odnose. Raščlanjuje, grupira i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	učiteljevu pomoć prepoznaje unutar poznatoga teksta.
SŠ (2) GJ A.3.3. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz učiteljevu pomoć pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: komparacija pridjeva, brojevi.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: konjunktivi, optativi i perfektna osnova na razini prepoznavanja oblika i značenja; lirski metri na razini prepoznavanja; gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ B.3.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
SŠ (2) GJ B.3.2. Izdvaja i opisuje osnovne značajke historiografije, retorike i lirske poezije.	Navodi, grupira i opisuje značajke historiografije, retorike i lirske poezije. Primjenjuje stilske postupke grčke retorike. Kreativno rabi znanja o retorici oblikujući govor na zadanu temu.	Uočava i izdvaja značajke historiografije, retorike i lirske poezije na izvornome tekstu te uz učiteljeve smjernice oblikuje kraći govor na temu iz svakodnevnoga života.
SŠ (2) GJ B.3.3. Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga grčkoga teksta. Na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga grčkoga teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitane tekstu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: izvorni tekstovi grčkih liričara, historiografa i govornika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci Sapfe, Alkeja, Ksenofonta, Herodota, Demostena prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ (2) GJ C.3.1. Nabraja, smješta i povezuje pojmove vezane uz grčku povijest.	Imenuje, opisuje i uspoređuje polise, glavne povijesne događaje i ljude. Smješta u prostor i vrijeme osobe i naselja vezane uz glavne povijesne događaje. Uočava sličnosti i razlike među polisima te ih uspoređuje sa sadašnjim vremenom.	Opisuje polise i ključne povijesne događaje te ih smješta u prostoru i vremenu.
SŠ(2) GJ C.3.2. Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima vezanima uz državno uređenje i vladavinu.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz državno uređenje, vladavinu, rat i mirnodopsko vrijeme. Povezuje sadržaje vezane uz grčku povijest i državno uređenje koristeći kreativnost i iskazujući vlastite stavove.	Prepoznaje i uspoređuje različita državna uređenja, vladavinu, rat i mirnodopsko vrijeme.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sadržaji iz sekundarnih izvora o grčkoj povijesti i politici.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: ulomci grčkih lirskih pjesnika te historiografa i govornika u prijevodu, usporedba grčkih autora s autorima kasnijih razdoblja kao i njihov utjecaj na te autore.		

Klasična gimnazija (početnici) Grčki jezik 4. razred – 96 sati godišnje

Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja učenik:

A. Jezična pismenost		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ A.4.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku.	Pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova. Koristi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu. Uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi grčkoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće grecizme u hrvatskome jeziku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: obogaćivanje učenikova vokabulara grčkih riječi kao i grecizama u hrvatskome jeziku i drugim stranim jezicima.		
B. Iskustvo teksta i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ B.4.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama.	Određuje odnose riječi u rečenici. Prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.
SŠ (2) GJ B.4.2. Uočava i povezuje značajke	Navodi, grupira i opisuje značajke jezika i stila grčke	Uočava i izdvaja značajke grčke drame i filozofije.

jezika i stila grčke drame i filozofije.	drame i filozofije.	
SŠ (2) GJ B.4.3. Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst.	Razumije sadržaj i prevodi izvorni grčki tekst. Izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga grčkog teksta. Na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga grčkog teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanoj tekstu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: izvorni tekstovi grčkih dramskih i filozofskih pisaca.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: čitaju se ulomci djela Eshila, Sofokla, Euripida, Platona, Heraklita, Demokrita prema odabiru učitelja.		
C. Civilizacija i baština		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) GJ C.4.1. Nabraja, smješta, povezuje te zaključuje o pojmovima vezanima uz grčko kazalište i filozofske škole.	Imenuje, opisuje i uspoređuje grčke drame, tragediografe i komediografe, filozofe i filozofske škole. Smješta u prostor i vrijeme autore drama, filozofe i pripadnike filozofskih škola. Povezuje i grupira pojmove vezane uz grčko kazalište i filozofske škole koristeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.	Samostalno imenuje grčke tragedije i komedije te uz učiteljevu pomoć opisuje radnju grčkih drama i osnovne značajke filozofskih škola iznoseći vlastite stavove o pročitanoj tekstu.
SŠ (2) GJ C.4.2. Imenuje, opisuje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja. Prikazuje i vrednuje tehnološke i medijske aspekte prenošenja znanja.	Uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja.
SŠ (2) GJ C.4.3. Sažima, uspoređuje i objašnjava tijek i posebnosti grčke književne povijesti.	Smješta u prostor i vrijeme ključne osobe i osnovne razvojne pravce grčke književnosti. Razlikuje, uspoređuje i povezuje autore po žanrovima.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i razlikuje ključne osobe i osnovne razvojne pravce grčke književnosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: sadržaji iz sekundarnih izvora o grčkoj drami i filozofiji.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: ulomci grčkih dramskih i filozofskih pisaca u prijevodu, usporedba grčkih autora s autorima kasnijih razdoblja kao i njihov utjecaj na te autore; u drugome polugodištu radi se sinteza i/ili refleksija na cjelokupno učenje grčkoga jezika s pomoću projektne nastave (odabir tema, metoda i način obrade potpuno su prepušteni učiteljevu izboru).		

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Iako su klasični jezici sastavni dio jezično-komunikacijskoga područja, tematski i sadržajno brojne su njihove poveznice sa svim odgojno-obrazovnim područjima, osobito s društveno-humanističkim. Grčka književna predaja u širem smislu rodno je mjesto filozofije, historiografije, političke, društvene i kulturne teorije, psihologije itd. Na grčkome se tlu pojedinac prvi put emancipirao od kolektiva, racionalno promišljanje svijeta suprotstavilo se mitskome poimanju zbilje, a demokracija kao forma društvenoga ustroja proživjela je svoje djetinjstvo. S druge je strane i rimskome kontekstu, zaživjela prva poznata globalizacija i nema toga dijela društvenoga i misaonoga života čovjeka koji nije obilježen latinskim jezikom i baštinom moćne civilizacije koja je njime govorila i pisala. Posvemašnju prisutnost termina podrijetlom iz klasičnih jezika u svim disciplinama zapadne i globalne znanosti, tehnike i umjetnosti nije potrebno posebno isticati. Jednako je tako i u tjelesno-zdravstvenome područje.

Stoga se klasični jezici mogu naći u svim međupredmetnim temama.

Široko obrazovanje stvara samopouzdanoga i odgovornoga čovjeka. Što je više takvih ljudi, i zajednica, u kojoj žive, postaje čvršća, sigurnija i ugodnija. Učenjem klasičnih jezika i njihovih civilizacijskih sadržaja učenik gradi temelje na kojima će izrasti u mladoga čovjeka koji promišlja o svijetu u kojemu živi, crpeći iz spoznaja o svjetovima koji su mu prethodili, odgovornog u svojim postupcima i svjesnog da se samo poštovanjem prema drugima dolazi do poštovanja prema sebi. Veliki antički govornici i mislioci do danas su uzor umijeća pristojnoga, razumljivoga i argumentiranoga javnog govorenja te tolerantnoga i smirenoga slušanja, a tolerantna i argumentirana komunikacija jest zalag stvaranja uspješnoga društva.

Učenje klasičnih jezika, čiji su izvorni govornici učeniku nedostupni, stvara u njemu sposobnost prilagodbe na posve netipičnu jezičnu situaciju. Učenik bi trebao razviti novu strategiju za upravljanje i organizaciju vlastita učenja, slikovito rečeno arhivsku mrežu primjenjivu u usvajanju svih odgojno-obrazovnih područja, služeći se pritom svim tradicionalnim i suvremenim izvorima znanja. Tako oblikovana sposobnost razumijevanja odnosa u velikim i malim sustavima i kontekstualizacije novih sadržaja, izvrsna je potka u cjeloživotnome učenju.

Informacijska je tehnologija bitna zbog relativno ograničenih korpusa kakav predstavlja očuvana antička književna predaja. Mogućnosti njezine kreativne primjene doslovno su neograničene, a brzina i preciznost, koju ona donosi, može znatno olakšati poučavanje i učenje. Klasična je filologija bila među prvim humanističkim disciplinama, koja je bez predrasuda i kreativno počela primjenjivati nove tehnologije, i danas je među vodećima eksponentima tzv. digitalne humanistike.

S obzirom na to da je antička Grčka kolijevka koncepta građanstva i demokracije, a antički Rim tvorac pojma *res publica*, opravdano je očekivati da bi se detaljnim proučavanjem upravo tih kultura u učenika mogao razviti senzibilitet prema građanskoj vrlini unutar modernih društava. Proučavanje oblika političke participacije u antičkoj Grčkoj i Rimu dobra je prilika učeniku za prepoznavanje analogija i različitosti u političkome ustroju vlastite zajednice. Uočavanjem silnih razlika na području etike, religije, obiteljskih odnosa i pravnih normi učenik će lako dobiti poticaj za promišljanje o dominantnim modelima u suvremenome društvu.

Bogata antička baština u Hrvatskoj, dobrim dijelom nepoznata, katkad zanemarena, a skoro uvijek nedovoljno vrednovana i iskorištena, izvrsno je polazište za usavršavanje poduzetničkih vještina upravo u onim područjima, koja su strateški i marketinški izazovna, kao što su poduzetništvo u kulturi i obrazovanju te osobito u kulturnome turizmu.

Koncept međuovisnosti tjelesnoga i duševnoga zdravlja nastao u antici periodično biva ponovno otkrivan u različitim socioekonomskim kontekstima i unutar klasičnih jezika danas se lako i iznimno funkcionalno ostvaruje projektima vezanima uz zdravstvenu kulturu. Isto je načelo, kao zlatni rez, jednako lako primijeniti i na odnos čovjeka prema prirodi koja ga okružuje.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA GRČKI JEZIK

Iskustva učenja

Znanje klasičnih jezika uključuje gramatičko, leksičko i civilizacijsko razumijevanje izvornoga teksta i poruke, koju on prenosi, pa je za ostvarivanje cilja učenja potrebno redovno i kontinuirano učenje sadržaja svih domena. U procesu učenja i poučavanja središnje mjesto ima učenik, a učenje u kojemu učenik ima mogućnost birati između raznolikih ponuđenih sadržaja i strategija učenja, koji poštuju njegove afinitete i interese, razvija motivaciju i povećava kvalitetu učenja te ostvaruje konačni rezultat. Stoga se jezična pismenost treba razvijati postupno, u skladu s mogućnostima učenika. To podrazumijeva sustavno praćenje napredovanja i stupnja usvojenosti kompetencija svakog učenika posebno. U sadržajnome smislu gramatički sadržaji nisu cilj učenja i poučavanja i ne trebaju biti sami sebi svrhom, nego su uvijek u funkciji razumijevanja teksta. Tekstovi na izvornome jeziku prate propisane preporučene teme i civilizacijske sadržaje. Ako se teme tekstova zbog metode poučavanja ne podudaraju s ishodima u domeni civilizacije i baštine, moguće je te teme obraditi u drugim oblicima nastave, a ne nužno na izvornome ili prilagođenome tekstu. U procesu učenja i poučavanja učenikova je uloga partnerska i on s učiteljem i prema učiteljevoj preporuci odlučuje o sadržaju koji će se unutar propisanih domena obrađivati. Time se povećava učenikova odgovornost i potiče kritičko mišljenje.

Bez obzira na to gdje se izvodi, učenje i poučavanje klasičnih jezika trebalo bi razvijati učenikove potencijale. Učitelj treba težiti tomu da prepozna u kojem se području učenik lakše izražava te mu omogućiti da se razvija upravo u tom dijelu predmetnoga učenja. Ako je učenik više zainteresiran za jezične sadržaje, treba ga poticati da u toj domeni ostvari puni potencijal, a onoga koji je više zainteresiran za civilizacijske sadržaje treba usmjeriti napredovanju u tome području.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima odgovarajuće individualizirane/diferencirane

postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnog ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja, kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi, te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

Uloga učitelja

U modernome pristupu učenju i poučavanju klasičnih jezika učitelj je partner i moderator u procesu učenja. Učenike neprekidno prati i usmjerava, a prije svega jasno upućuje na cilj i očekivanja u svakome dijelu rada. To u učenika razvija svijest o učenju, potiče motivaciju i samoprocjenu uspješnosti. Poučavanje u tome smislu treba biti manje predavačko, a više vođeno tako da se izborom različitih metoda pouke poštuju individualne mogućnosti učenika. Sadržaji valja predstaviti na poticajan način uzimajući u obzir iskustva učenika kako bi se sadržaj učeniku približio i kako bi ga lakše razumio. Odgovornost je učitelja predstaviti učenicima dostupna pomagala, uputiti ih kako se njima primjereno mogu služiti i voditi učenje preporučujući provjerene izvore informacija. U suvremenome društvu učiteljeva je dužnost neprekidno podsjećati učenike na provjeravanje točnosti i pouzdanosti informacija i sadržaja do kojih dolaze s pomoću audiovizualne tehnologije, interneta i društvenih mreža. Učitelj je odgovoran za neprekidno korigiranje i usmjeravanje pravilnoj uporabi stečenih znanja i primjeni naučenoga u svakodnevnome životu i u različitim područjima ljudskoga djelovanja.

Autonomija učitelja temelji se na samostalnome donošenju odluka u vezi s primjenom kurikulumu, izborom načina poučavanja, izborom materijala za poučavanje te promišljanjem vlastitoga rada i izborom načina profesionalnoga razvoja. Samostalnost učitelja također podrazumijeva samostalno donošenje odluka o implementaciji kurikulumu što, između ostaloga, znači da učitelj samostalno određuje koliko je vremena posvećeno ostvarivanju pojedinoga odgojno-obrazovnog ishoda. Pritom je potrebno voditi računa da put, kojim će učenici proći kako bi pojedini ishod i ostvarili, ovisi o velikome broju različitih čimbenika: predznanje, motivacija za učenje jezika, ovladanost strategijama, broj učenika u razrednome odjelu i dr. Navedeni čimbenici stvaraju specifične kontekste zbog kojih nije moguće propisati jednaki pristup za sve kontekste u kojima se poučava nastavni predmet Grčki jezik.

Materijali i izvori

U učenju i poučavanju klasičnih jezika preporučuje se služenje širim spektrom materijala i izvora kao što su klasični udžbenici, čitanke, rječnici, gramatike, monografije, zatim latinski i grčki rukopisi, tekstovi na izvornome jeziku kao i književni prijevodi. Učenicima treba biti služenje svim oblicima suvremene tehnologije radi uvježbavanja jezičnih sadržaja i obogaćivanja rječničkoga fonda. Preporučuje se uporaba dostupnih audiovizualnih sredstava i interaktivno učenje s pomoću aplikacija i interneta kao i društvenih mreža za svladavanje ishoda u svim trima domenama. Tekstovi, na kojima se razvijaju komunikacijske kompetencije, mogu biti prilagođeni i izvorni. Dodatno se, uz čitanje na izvornome jeziku, mogu koristiti ulomci klasičnih autora u prijevodu za samostalni rad učenika ili vođeno čitanje, no prijevod se u procesu učenja i poučavanja ne smiju koristiti kao zamjena za tekst na izvornome jeziku. U poglavlju Odgojno-obrazovni ishodi navedeni su sadržaji i preporuke za izbor gramatičkih sadržaja, tekstova i civilizacijskih tema za svaku razinu učenja klasičnih jezika. Ti se sadržaji smatraju preporučenim minimumom, a učitelj ih ima slobodu proširiti i odrediti kojim će redoslijedom i u kojem opsegu obraditi koji sadržaj. Kako bi se oni kvalitetno obradili, preporučuje se komentirati i kontekstualizirati pročitani tekst i potkrijepiti izvođenjem projektne nastave.

Okružje

Učenje i poučavanje može se izvoditi u učionici i izvan nje. Prirodno okružje za rad na tekstu je učionica, no to mogu biti i knjižnice i arhivi, muzeji i druga mjesta izvan škole koja, osobito na području Republike Hrvatske, obiluju dokumentima pisanim grčkim jezikom. Izvođenje projektne nastave u suradnji s učiteljima drugih predmeta i/ili stručnjacima iz različitih srodnih područja iz drugih institucija vrlo je vrijedno za implementaciju stečenih znanja u širi društveni kontekst. Učenicima pomaže da bolje shvate sadržaj, omogućuje produbljivanje određene teme i sagledavanje iz različitih kutova, potiče njihovu kreativnost i suradnju. Projektna i međupredmetna nastava u velikoj se mjeri mogu izvoditi izvan učionice. Za bolje razumijevanje kulturno-civilizacijskih sadržaja preporučuje se oblik terenske nastave, koja obuhvaća obilazak kulturno-povijesnih znamenitosti, i istraživački rad na terenu. Republika Hrvatska obiluje spomenicima grčke i rimske kulture koje učenici mogu obići i u neposrednome kontaktu steći cjeloviti uvid u svoje kulturno naslijeđe.

Određeno vrijeme za ostvarivanje ishoda

U našem obrazovnom sustavu grčki jezik moguće je učiti od trinaeste godine života u različitim opsegima i trajanju, a ovisno o programu škole. Do kraja školovanja grčki je jezik tako moguće učiti četiri ili šest godina. Bez obzira na godine učenja obrazovanje je u cijelosti koncipirano je tako da daje osnovna znanja i vještine koje su osnova za daljnju nadogradnju i cjeloživotno učenje. Pri planiranju učenja i poučavanja treba se posvetiti pozornost svim domenama jer je jezična pismenost preduvjet uspješnoj komunikaciji, a komunikacija na klasičnim jezicima nužno je dijakronijska pa podrazumijeva vladanje civilizacijskim, kulturnim i humanističkim područjem koje ti jezici posređuju. Stoga je nužno u učenju i poučavanju svim domenama posvetiti podjednako vrijeme jer njihova cjelokupnost pridonosi razvoju pojedinca, s gledišta osobnih stavova i kritičkoga mišljenja, što ga odgaja u odgovornog člana zajednice.

U početnome učenju i učenju po kraćim programima preporučuje se posvetiti dodatnu pozornost osamostaljivanju u pravilnome korištenju dostupnih izvora kao što su rječnici i gramatike. Posebno se vrijeme treba posvetiti usvajanju i širenju vokabulara jer su korijeni klasičnih jezika u rječničkom fondu svih modernih jezika.

Grupiranje učenika

Učenje i poučavanje klasičnih jezika može biti organizirano u većim ili manjim skupinama. U razrednome odjelu učenje i poučavanje može se organizirati prema različitim tipovima zadataka unutar domena individualno, u paru, u manjim skupinama ili može cijeli razred raditi zajedno. Poželjno je poticati i međurazrednu i međugeneracijsku suradnju na

projektima. Tako se razvija timski duh, stariji mogu prenijeti svoja znanja u neposrednome kontaktu, a mlađi uče od starijih i stječu nova iskustva, što ih istodobno obogaćuje, oplemenjuje i priprema za život.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

U sklopu učenja i poučavanja klasičnih jezika vrednovanje je integralni dio cjelokupnoga procesa učenja i poučavanja. Vrednovanje nije samo sebi svrhom, niti je ocjena igdje navedena kao ishod ili cilj učenja. Stoga je proces vrednovanja potrebno shvatiti kao mjerenje prolaznoga vremena i koristan pokazatelj učeniku i učitelju na putu ostvarivanja ishoda i postizanja ciljeva učenja. Bilo bi dobro da proces vrednovanja bude diskretan, neagresivan i transparentan, a poželjno bi bilo da ocjena nikada ne bude ni nagrada ni kazna.

Vrednovanje mora biti temeljeno na odgojno-obrazovnim ishodima. Osnovna je svrha vrednovanja procjena usvojenosti i ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda koje smo isplanirali na početku odgojno-obrazovnoga ciklusa. Vrednovanje je, nadalje, niz planiranih postupaka koji traju tijekom cjelokupnoga odgojno-obrazovnog procesa. Učenici moraju biti upoznati s procesom vrednovanja tako da im se predstave jasni kriteriji i načini vrednovanja. U učenika se mora postupcima formativnoga vrednovanja razvijati kod njih sposobnost i odgovornost samovrednovanja i vrednovanja drugih.

U cjelokupnome nastavnom procesu treba imati na umu sljedeće:

- Osnovna je svrha vrednovanja i procjene učitelja informirati o trenutnoj realizaciji postavljenih ishoda, a učenika ohrabriti i motivirati da nastavi sa svojim procesom učenja.
- Vrednovanje i procjena sastavni su dio poučavanja i učenja.
- Vrednovanje i procjena uzročno-posljedično su povezani s ishodima izvedbenoga kurikulumu.
- Da bi mogao što objektivnije donositi odluke o učenju i napretku učenika, učitelj učenike procjenjuje i vrednuje u različitim situacijama, na različite načine i u različitim kontekstima.
- Učitelji i učenici partneri su u procesu vrednovanja i procjene.

Važno je da se dostatna pozornost posveti formativnom vrednovanju, koje omogućuje da se proces vrednovanja koristi kao sredstvo i poticaj za učenje. Pritom je najvažnije ogoliti proces učenja i učiniti ga razumljivim. U tome je smislu zadatak vrednovanja ZA učenje pružiti učeniku smjernice kako da za njega proces bude učinkovitiji i uspješniji. To znači da prije svega treba pružiti objektivnu analizu procesa učenja konkretnoga učenika i zatim predložiti metode i strategije za njegovo poboljšanje. S druge strane i sam proces vrednovanje može se oblikovati kao učenje. Vrednovanje KAO učenje pretpostavlja uključivanje učenika u proces vrednovanja i razvoj njegovih sposobnosti u planiranju, kontroliranju i upravljanju svojim učenjem. Metode, kojima se provodi taj tip vrednovanja, prije svega su razgovor s učenikom, samovrednovanje, vršnjačko vrednovanje i slično.

Svaki je sat prigoda za formativno vrednovanje, na svakome se satu može uočiti stupanj usvojenosti ishoda i učeniku se može pružiti povratna informacija o snažnim i slabim točkama u njegovu učenju te mu se može pomoći razviti strategije za bolje i uspješnije učenje. Posve je jasno da su za ovaj segment vrednovanja ključne komunikacijske vještine i stvaranje pozitivnoga razrednog ozračja te da se on može koristiti za snažan razvoj generičkih kompetencija.

Preporučene su metode i načini formativnoga vrednovanja provođenje i praćenje domaćih zadaća, vođenje učeničke mape, savjetnički razgovori, ankete i sl.

Sve do sada opisane aktivnosti dio su takozvanoga formativnog vrednovanja, dakle onoga koje u učenika stvara sliku o onome što se od njega očekuje, procjenama i povratnim informacijama usmjerava proces učenja, aktivira ga u procesu vrednovanja i utječe na razvoj njegove odgovornosti za vlastito učenje i uspjeh.

Drugi je važan dio tzv. sumativno vrednovanje koje je brojčani iskaz usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda nakon određenoga razdoblja učenja i poučavanja. U primjeru klasičnih jezika to, u prvome redu, znači da se vrednuje učenikova sposobnost i vještina, kojom je u stanju unutar svakoga pojedinoga odgojno-obrazovnoga ciklusa, razumjeti i prevesti gramatički i leksički sve zahtjevniji tekst i napredovati u razumijevanju civilizacijskih fenomena sadržanih u njemu. Istodobno, osobito u višim ciklusima obrazovanja, potrebno je ispitivati napredak u interpretaciji teksta, njegovoj kontekstualizaciji unutar vremena kada je nastao, vremena prijenosa i sadašnjega trenutka čitanja.

Stoga su elementi/sastavnice vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda u klasičnim jezicima povezani s domenama iz kojih proizlaze, sljedeći:

RAZUMIJEVANJE JEZIKA I TEKSTA – ova sastavnica obuhvaća dvije domene: Jezičnu pismenost i Iskustvo teksta i komunikaciju i mora biti sastavni dio vrednovanja na svim razinama učenja klasičnih jezika. U njoj se, s jedne strane, vrednuje usvojenost gramatičkih sadržaja i razumijevanje jezičnih zakonitosti, pravila čitanja i pisanja te usvojenost vokabulara. Vokabular, kao iznimno važan element učenja klasičnih jezika na svim razinama, pokazuje napredak učenika u usvajanju sve većega opsega riječi kao i osnove lingvističkih zakonitosti i vještina. S druge strane, ovom sastavnicom pratimo i napredak u razumijevanju, prevođenju i interpretaciji prilagođenoga ili izvornoga teksta ovisno o razini učenja i tipu škole. U klasičnim gimnazijama (i višim razinama gimnazijskoga učenja) u ovoj se sastavnici vrednuje i poznavanje povijesti književnosti i stila autora koji se obrađuju.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA – iznimno je važna sastavnica u kojoj se vrednuju znanja o klasičnoj civilizaciji, njezinu utjecaju na kulturu kasnijih razdoblja te razumijevanje humanističkih fenomena iz nje proisteklih na svim razinama učenja. Osobito je važno unutar ove sastavnice vrednovati poznavanje antičke baštine u Republici Hrvatskoj i odnos prema njezinoj vrijednosti.

RAD – sastavnica koja prati napredak učenika koji se odnosi na aktivnosti na satu, a uključuje izlaganje, predstavljanje, trud, inicijativu i pozitivan doprinos ozračju u učionici ili izvan nje, dakle aktivaciju učenika unutar svih procesa i metoda učenja i poučavanja kojima se ostvaruju ishodi nastave klasičnih jezika.

Načini sumativnoga vrednovanja naučenoga u nastavnome su predmetu Grčki jezik usmena i pisana provjera znanja.

Usvojenost gramatičkih sadržaja, vokabulara i sadržaja iz civilizacije i baštine u pravilu se provjerava usmenim putem. Treba naglasiti da usmena provjera ne znači nužno u većine učitelja uvriježeno i uobičajeno ispitivanje učenika 1:1 (princip pitanje – odgovor). To je samo jedan od načina i on nikako ne smije biti jedini niti najčešći. Upravo je pri usmenim provjerama važna kombinacija formativnoga i sumativnoga vrednovanja. Učenicima treba kontinuirano davati povratne informacije o percepciji njihova rada, znanja i napretka (formativno vrednovanje) i pri tom im objašnjavati (i roditeljima!) na čemu je potrebno više raditi, koji su sadržaje dobro svladali, te naglašavati važnost njihovoga aktivnog sudjelovanja u nastavnome procesu. Usmena je provjera osim toga važna za razumijevanje jezika i teksta. Kad se ispituje pojedinačno, važno je da usmena provjera ne traje duže od nekoliko minuta i da traga za znanjem i razumijevanjem, a ne za pogreškama i neznanjem.

Pisana provjera znanja koristi se za provjeru razumijevanja jezika i teksta. Polazna bi točka svake pisane provjere trebao biti tekst na kojemu se ispituju jezična/leksička znanja. Preporučuje se i izrada zadataka koji naučeno gradivo ispituju na različite načine i traže zaključivanje, povezivanje i razumijevanje, a ne samo reproduktivno i činjenično poznavanje gradiva. U školskoj godini ne bi trebalo pisati više od tri pisane provjere znanja. Savjet je da dvije od te tri provjere, svakako, budu sastavljene u obliku testa u kojima su zastupljene sve tri domene tako da sva pitanja i zadatci budu povezani s tekstem koji je naveden na početku pisane provjere. Treća (ili jedna od) provjera može biti sastavljena na isti način ili se može izabrati prijevod teksta s grčkoga na hrvatski jezik (školska zadaća). Ako se učitelj odluči da će jedna od provjera biti u formi školske zadaće, učenicima obavezno mora biti dostupan grčko-hrvatski rječnik kako bi se njime mogli služiti.

Posebno se treba osvrnuti na neizmjernu važnost civilizacijskih sadržaja. Te se sadržaje nikako ne smije smatrati manje važnima u odnosu na gramatiku i vokabular. Učenici ne bi ni po čemu trebali zaključiti da su ti sadržaji pa samim time i ocjene, koje dobivaju iz njihove usvojenosti, manje važne od onih iz ostalih elemenata vrednovanja. Razumijevanje i svladavanje tih sadržaja upravo je uz razumijevanje poruke teksta bit učenja obaju klasična jezika.

Posebnu pozornost treba posvetiti projektima, unutarpredmetnima i interdisciplinarnima. Oni su osobito plodno polje za odgojno djelovanje, formativno vrednovanje i razvoj generičkih kompetencija. Stoga se oni osobito preporučuju. Ako sadržaj, metoda i namjena projekta to omogućuju, dopušteno je, a i pohvalno i dobro sumativno vrednovati učenike. Projekti mogu uključivati izvješća, osvrte, referate, prikaze i sl., ali i sudjelovanje u online radionicama i projektima, kvizovima, igricama i sl. Ovisno o tome kako su koncipirani, mogu se primjenjivati u svim sastavnicama, a osobito u domeni Civilizacija i baština te sastavnici Rad.

Pristupi vrednovanju prema elementima moraju biti prilagođeni uvjetima, razini učenja i skupini učenika. I u pisanim i u usmenim oblicima vrednovanja bitno je ostvarivanje ishoda. U sastavnici Razumijevanje jezika i teksta jednaku važnost valja pridati analizi i prijevodu kao i razumijevanju i interpretaciji teksta, ali i povezivanju s domenom Civilizacija i baština. Kao što je već naglašeno, učenika koji je više zainteresiran za jezične sadržaje treba formativnim vrednovanjem poticati da u toj domeni ostvari puni potencijal, a onoga, koji je više zainteresiran za civilizacijske sadržaje, treba usmjeriti napredovanju u tom području.

Učenike i njihove roditelje treba redovito izvještavati o napredovanju učenika vođenjem međusobnih konzultativnih razgovora, pisanim bilješkama o radu i napredovanju učenika te ostalim službenim i dostupnim načinima komunikacije, a sve radi preuzimanja odgovornosti učenika za proces i rezultate aktivnosti učenja te razvoj osobnosti i generičkih kompetencija. Ovakvo izvješćivanje povećava transparentnost i pravednost cjelokupnoga nastavnog procesa.

Pri davanju zaključne (pr)ocjene treba jednako vrednovati napredak u ostvarenju ishoda učenja u svim trima domenama i u svim sastavnicama, ne dajući nijednoj veću važnost niti prednost, nego njegujući ukupnost poznavanja klasičnih jezika i svega što oni posređuju. Zaključnu ocjenu donosi učitelj kao završni čin cjelokupnoga procesa vrednovanja tijekom nastavne godine. Ona nije aritmetička sredina svih ocjena, ali ne smije biti od nje manja. Jednako tako ne preporučuju se završni testovi ili posebne provjere o kojima bi ovisila ukupna zaključna ocjena. Ako je ukupni proces vrednovanja (formativni i sumativni) vođen transparentno, pravedno, metodički valjano i pedagoški pozitivno, zaključna ocjena ne bi nikom trebala biti ni iznenađenje ni tajna, nego jasna i logička posljedica procesa poučavanja i učenja.